

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/157/2017
Identifikačné číslo spisu:	6716206581
Dátum vydania rozhodnutia:	11.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6716206581.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ A., bývajúceho vo T., a 2/ K., bývajúcej vo T. zastúpených JUDr. Ondrejom Zacharom, advokátom so sídlom v Liptovskom Mikuláši, 1. mája č. 1018/81, a pracoviskom v Banskej Bystrici, Horná č. 65/A, proti žalovanému Glacies Property Corporation Ltd., so sídlom Suite 15, 1st. Floor Oliaji Trade Centre, Francis Rachel Street, P.O.BOX 1004, Victoria, Mahé, Seychelská republika, identifikačné číslo: 174825, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Kašuba spol. s r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná č. 41, IČO: 36 859 095, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 12 C 130/2016, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. septembra 2016 sp. zn. 15 Co 352/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ a 2/ podali 27. mája 2016 na Okresný súd Zvolen (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) žalobu, ktorou sa domáhali určenia, že sú vlastníckmi nehnuteľností v katastrálnom území T. špecifikovaných v žalobe a zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Súčasťou ich žaloby bol návrh, aby súd prvej inštancie nariadil predbežné opatrenie, ktorým do skončenia konania vo veci samej uloží žalovanému povinnosť zdržať sa zmluvného prevodu sporných nehnuteľností kúpnu alebo darovacou zmluvou, ako aj ich zaťaženia záložným právom, zriadenia vecného bremena, prenájmu, výkonu prestavby alebo ich vkladu do obchodnej spoločnosti.

2. Okresný súd Zvolen (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) uznesením z 20. júna 2016 č. k. 12 C 130/2016-90 nariadil predbežné opatrenie, ktorým do skončenia konania vo veci samej uložil žalovanému povinnosť zdržať sa zmluvného prevodu sporných nehnuteľností kúpnu alebo darovacou zmluvou, ako aj ich zaťaženia záložným právom, zriadenia vecného bremena, prenájmu, výkonu prestavby alebo ich vkladu do obchodnej spoločnosti.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj len „odvolací súd“) uznesením z 28. septembra 2016 sp. zn. 15 Co 352/2016 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V odôvodnení poukázal na to, že predbežné opatrenia nariadené pred 1. júlom 2016 sa spravujú ustanoveniami CSP o neodkladných opatreniach (§ 471 ods. 1 CSP). Konštatoval, že právna úprava účinná od uvedeného dňa priniesla významné zmeny týkajúce sa neodkladných opatrení, a to najmä z hľadiska charakteru tohto inštitútu, ním sledovaného účelu, dočasnosti, trvania, zákonných podmienok nariadenia a tiež subjektov, voči ktorým možno uplatniť tento inštitút. Účelom neodkladných opatrení je upraviť pomery medzi stranami sporu, a to ešte pred rozhodnutím súdu vo veci samej v štádiu pred začatím konania, počas konania, ako aj po jeho skončení, a to vtedy, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán, alebo je obava, že bude ohrozená exekúcia. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a tiež s odôvodnením napadnutého uznesenia (§ 387 ods. 2 CSP). Podľa jeho názoru súd prvej inštancie v danom prípade so zreteľom na predmet konania (určenie vlastníctva sporných nehnuteľností nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky) správne vychádzal z toho, že je daná právomoc tuzemského súdu na konanie (§ 37d písm. a/ zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom). V ďalšom poukázal na to, že návrh na dočasnú úpravu pomerov strán, ktorý podali žalobcovia 1/ a 2/ spolu so žalobou, je v súlade so zákonom a so zreteľom na okolnosti sporu plne dôvodný. Podľa presvedčenia odvolacieho súdu nie je opodstatnená argumentácia žalovaného, že momentálne nevykonáva žiadne úkony smerujúce k predaju sporných nehnuteľností, resp. že v žiadnej forme ich nespeňažuje, nikomu ich neponúka, nerealizuje úkony smerujúce k dražbe a ani žiadnu inú dispozíciu. Podľa názoru odvolacieho súdu je podstatné to, že v čase rozhodovania súdov neexistujú prekážky brániace žalovanému v dispozícii s dotknutými nehnuteľnosťami. So zreteľom na uvedené odvolací súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že je tu bezprostredne hroziace nebezpečenstvo ujmy na právach žalobcov, najmä ak sa v konečnom dôsledku preukáže, že je neplatná kúpna zmluva, ktorou došlo k prevodu vlastníckeho práva sporných nehnuteľností na žalovaného. Odvolací súd v napadnutom uznesení priznal relevanciu okolnostiam, za ktorých bola uzatvorená táto zmluva a uzavrel, že nariadenie neodkladného opatrenia je v danom prípade v plnom súlade s platnou právnou úpravou a existujúcim skutkovým stavom.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie s odôvodnením, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP. K ním namietanej vade zmätočnosti malo dôjsť tým, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Podľa právneho názoru dovolateľa je v danom prípade napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu „vo veci samej“, čo - ako uviedol - vyplýva z legálnej definície pojmu podania vo veci samej v zmysle § 123 ods. 2 CSP, v ktorom sa uvádza aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Tvrdenú nesprávnosť procesného postupu súdu prvej inštancie konkretizoval tým, že súdy nezohľadnili viaceré aspekty jeho argumentácie, ktoré prezentoval vo vyjadrení k žalobe a návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia). Súd prvej inštancie rozhodol arbitrárne, jednostranne, pričom bez akéhokoľvek opodstatnenia uprednostnil tvrdenia žalobcov. Nápravu procesných nesprávností súdu prvej inštancie nezjednal v plnom rozsahu ani odvolací súd, ktorý neprihliadol na viaceré odvolacie argumenty (medziiným týkajúce sa právomoci tuzemského súdu, ako aj nedostatku osvedčenia a/ potreby dočasne upraviť pomery procesných strán, b/ bezprostredne hroziacej ujmy a c/ obavy o ohrozenie budúceho výkonu súdneho rozhodnutia). Z týchto dôvodov žalovaný žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmeniť (zamietnuť návrh na nariadenie predbežného opatrenia).

5. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustný, lebo dovolanie nesmeruje ani proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej (takým je rozhodnutie o neodkladnom opatrení len za predpokladu, že sa ním konzumuje vec sama; o tento prípad tu ale nejde), ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Zotrvávajú na názore, že dovolanie nie je podľa uvedeného ustanovenia prípustné, zaujali vo svojom vyjadrení stanovisko aj k otázke preskúmateľnosti napadnutého uznesenia, právomoci súdu na konanie, osvedčenia potreby dočasnej a neodkladnej úpravy pomerov procesných strán a prehliadnutia odvolacej argumentácie žalovaného. Žiadali procesne neprípustné dovolanie odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

8.1. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

8.2. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

8.3. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

9. Najvyšší súd nespochybňuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej môže byť - za istých predpokladov - tiež uznesenie odvolacieho súdu. O také rozhodnutie ide v prípade uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého nebola podaná nadväzujúca žaloba (teda návrh na určité rozhodnutie vo veci samej). K tomu záveru dospel najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 83/2017, v ktorom uviedol, že „rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu“. Výpočet prípadov, v ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je rozhodnutím vo veci samej, podal obdobným spôsobom najvyšší súd tiež v rozhodnutí sp. zn. 5 Obdo 76/2016. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 458).

10. V danom prípade procesný úkon žalobcov (č. l. 1 spisu) obsahuje jednak žalobu, jednak návrh na nariadenie predbežného opatrenia (t. č. neodkladného opatrenia). Pokiaľ súd prvej inštancie tomuto ich návrhu vyhovel a dovolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nie je potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodnutím vo veci samej v zmysle § 420 CSP. Žalobcami (už v žalobe) navrhované neodkladné opatrenie bolo vydané v priebehu civilného sporového konania, v ktorom sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom (§ 305 CSP).

11. Uznesenie, ktorým odvolací súd v danom prípade potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, nie je (ani) rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. Aj po rozhodnutí o návrhu na neodkladné opatrenie civilné sporové konanie žalobcov proti žalovanému pokračuje a súd prvej inštancie o veci samej ďalej koná a rozhodne.

12. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že vylúčením prípustnosti dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, právna úprava obsiahnutá v § 420 CSP zohľadňuje, že v prípade takého rozhodnutia ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (účastníkov konania).

13. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva, dovolací súd odmietol jeho procesne neprípustné dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej procesnej nesprávosti.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.